

Styre: Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Styresak: 5 / 2016

Møtedato: 23.02.2016

Dato: 10.02.2016

Arkivsaknr: 2016/1974-WEF

Utvikling og status for den eksternt finansierte virksomheten ved SV-fakultetet

---

Bakgrunn

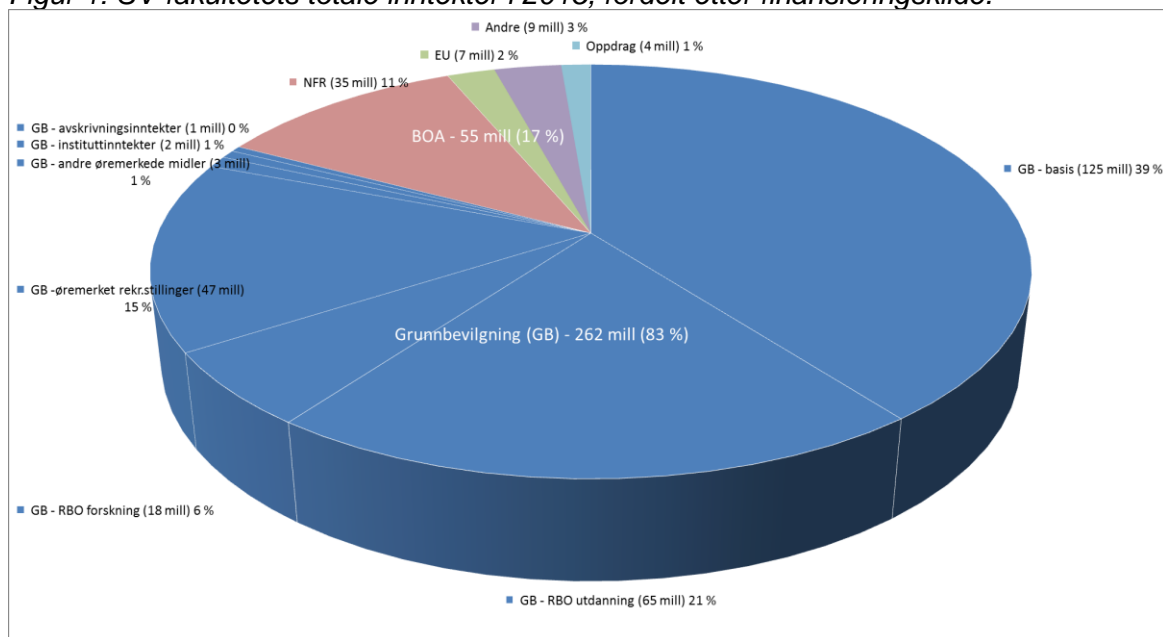
Det har de siste årene vært økt fokus på den eksternt finansierte aktiviteten ved UiB. Både fra departementet og fra UiB sentralt er det en forventning om at man skal få flere eksternt finansierte prosjekter. Fakultetsstyret vedtok i møte 15.4.2015 en rekke tiltak som skal bidra til å styrke denne aktiviteten ved SV-fakultetet. I denne saken vil vi gi en oversikt over utviklingen som har vært og status for den eksternt finansierte aktiviteten ved fakultetet i 2015.

Bidrags- og oppdragsfinansierte aktivitet ved SV-fakultetet

Fakultetets inntekter er delt opp i grunnbevilgning og eksterntfinansiering. I 2015 var fakultetets totale budsjett på til sammen 317 millioner kroner der grunnbevilgningen utgjorde 83 % av fakultetets inntekter. Grunnbevilgningen er i stor grad bundet opp i faste utgifter som lønn og husleie, og eksterne inntekter er dermed avgjørende for å skape vekst ved fakultetet.

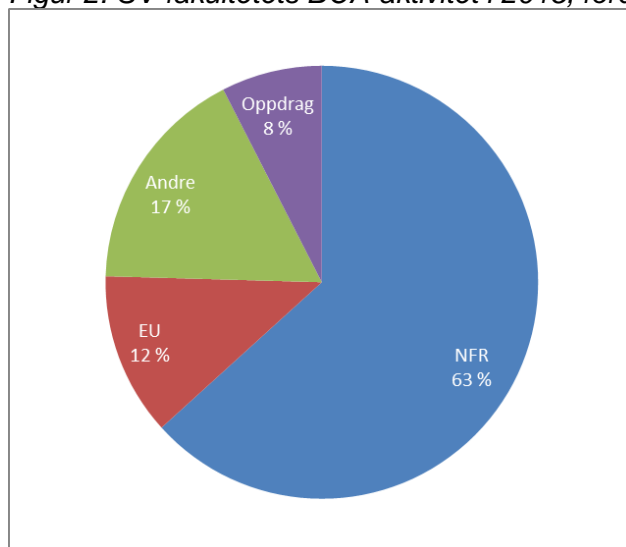
I 2015 var SV-fakultetet bidrags- og oppdragsfinansierte aktivitet (BOA-aktiviteten) på kr. 55 mill. Dette utgjør 17 % av fakultetets totale inntekter. I tillegg utgjorde grunnbevilgningens resultatinntekter (RBO) knyttet til oppnådde forskningsresultater 6 % av de totale inntektene. Det betyr at BOA-aktiviteten både direkte og indirekte har stor betydning for den økonomiske rammen til fakultetet.

Figur 1: SV-fakultetets totale inntekter i 2015, fordelt etter finansieringskilde.

Av samlet BOA-aktivitet på kr. 55 mill., ble kr. 35 mill. finansiert av Norges Forskningsråd, kr. 7 mill. av EU, kr. 9 mill. av andre bidragsytere og kr. 4 mill. av oppdragsgivere. Figuren under viser den prosentvise fordelingen mellom de fire hovedfinansieringskildene.

Figur 2: SV-fakultetets BOA-aktivitet i 2015, fordelt på de 4 hovedfinansieringskildene.

NFR er pr i dag den klart viktigste finansieringskilden for den eksternt finansierte forskningen. Deretter følger andre finansieringskilder som bl.a. omfatter Bergens forskningsstiftelse (BFS) og Meltzerfondet.

Fakultetets BOA-aktivitet på til sammen 55 millioner kr fordeler seg på 96 prosjekter i 2015. Størrelsen på prosjektene varierer, men som tabellen under viser har hele 82 % av prosjektene en aktivitet på under kr. 1 mill. i 2015. Bare ett prosjekt hadde en aktivitet på over kr. 5 mill..

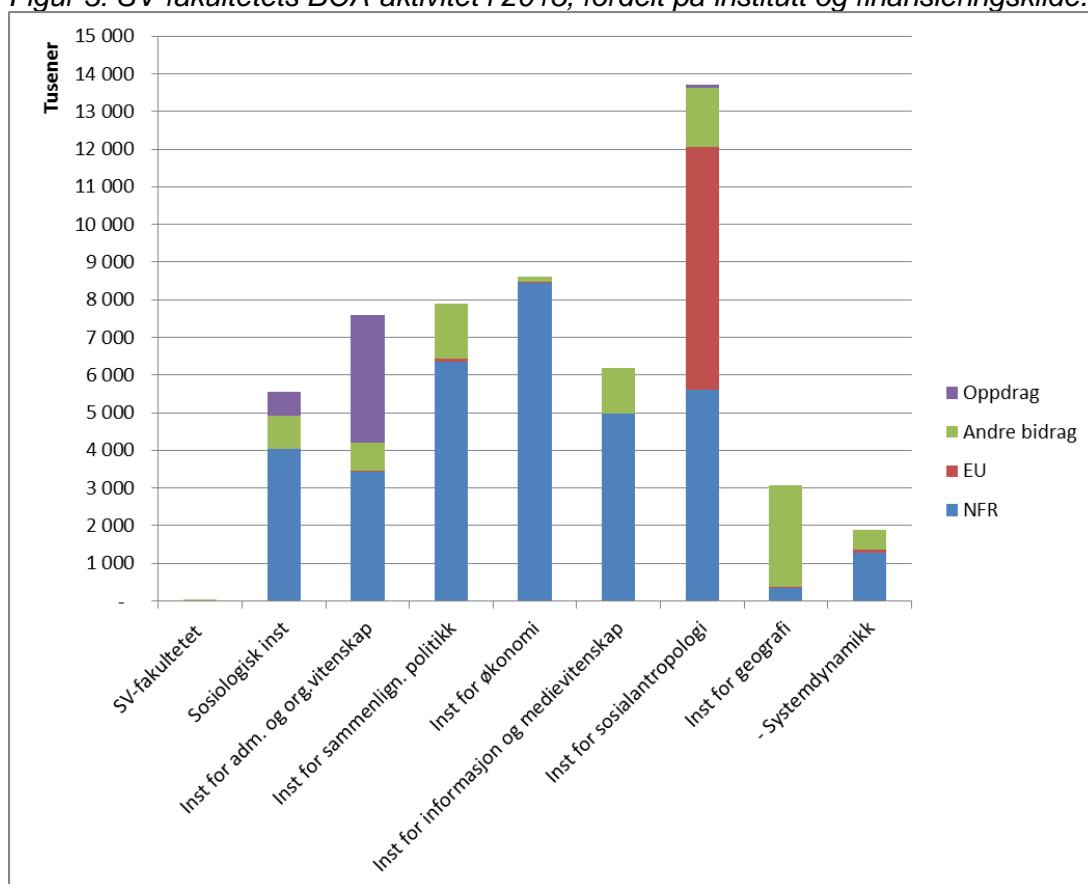
Tabell 1: Antall prosjekter 2015, fordelt på størrelse og finansieringskilde

Finansieringskilde	Antall prosjekter				Sum
	Over 5 mill	5 mill - 1 mill	1 mill -0,2 mill	under 0,2 mill	
NFR	1	11	22	18	52
EU		2	1	4	7
Andre bidrag		1	13	18	32
Oppdrag		2	1	2	5
Sum	1	16	37	42	96

BOA-aktiviteten fordelt på de ulike instituttene.

Omfanget på den eksternt finansierte aktiviteten er ulikt fordelt mellom instituttene og vil også variere over tid. BOA-aktiviteten fordeler seg i 2015 som følger på instituttene:

Figur 3: SV-fakultetets BOA-aktivitet i 2015, fordelt på institutt og finansieringskilde.

Institutt for sosialantropologi har samlet sett det klart største omfanget på den eksternt finansierte aktiviteten. Instituttet står også for 97 % av EU-inntektene ved fakultetet, dette er i hovedsak knyttet til instituttets ERC Advanced Grant prosjekt Egalitarianism; Forms, Processes, Comparisons. Institutt for økonomi har det største omfanget av NFR-finansiert aktivitet, og innehar 24 % av fakultetets totale NFR-inntekter. Trygdeøkonomiprojektet finansiert gjennom NFRs VAM-program utgjør den klart største andelen av dette.

Institutt for geografi er i 2015 det instituttet med lavest eksternt finansierte aktivitet. Det meste av aktiviteten er finansiert gjennom inntekter fra andre bidragsytere. Herunder er Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU) og Statoil de største bidragsyterne i 2015. Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap har 82 % av oppdragsinntektene.

Oppdragsinntektene er i hovedsak knyttet til instituttets aktiviteter innenfor etter- og videreutdanning.

Stillinger finansiert gjennom den eksternt finansierte aktiviteten

BOA-inntektene går i stor grad til å finansiere stillinger. Det ble oppnådd eksternt finansiering til 44 årsverk i 2015. Av disse var 11 stipendiat årsverk, 16 postdoktor årsverk og 18 andre årsverk. Til sammenligning ble det oppnådd eksterntfinansiering til 33 årsverk i 2014. Av de totale BOA-inntektene i 2015 gikk 84 % til å dekke kostnader til lønn, frikjøp og overhead. I 2014 gikk 79 % av inntektene til å dekke disse kostnadene.

Tabell 2: Eksterntfinansierte årsverk

	2015	2014	2013	2012
Stipendiat	11	7	8	9
Postdoktor	16	13	17	13
Andre stillinger	18	12	11	12
Sum	44	33	36	34

Instituttene samlet hadde kr. 10,9 mill. i overheadinntekter i 2015. Dette er en økning på 33 % fra 2014 da overheadinntektene var kr. 8,1 mill. Gjennomsnittlig overhead i prosent av grunnlag har økt med 6,6 prosentpoeng de siste 5 årene, fra 26 % i 2011 til 32,6 % i 2015. Overheadinntektene skal dekke husleie og administrative kostnader i prosjektet. Når disse kostnadene er trukket fra var netto-overheadinntekten i 2015 på ca 1,3 mill. I tillegg kommer frikjøpsinntekter som i 2015 var på totalt ca kr 3,9 millioner.

Egeninnsats i forskningsprosjekter

Kunnskapsdepartementet innførte i 2014 et krav om at alle prosjektene skal budsjetteres etter totalkostnadsmodellen (TDI-modellen). Dette er en felles nasjonal modell for beregning av totale kostnader i forskningsprosjekter. TDI står for **Tid**, **Direkte kostnader** og **Indirekte kostnader**. I modellen er det utarbeidet egne satser for indirekte kostnader. I 2015 var satsene for vitenskapelige årsverk kr. 413 000,-. Dette skal dekke kontorplass og bidra til å finansiere en del sentrale tjenester dekket av It-avdeling, HR-avdeling, Økonomiavdeling, biblioteket, Forskningsadministrativ avdeling og beregnet forskningsdel av kostnader som ligger lokalt på fakultet og institutt. Forskjellen mellom TDI-sats for indirekte kostnader og den andel av disse som bidragsyter er villig til å dekke, kaller vi for vår *egenandel i prosjektet*.

I noen prosjekter kan det også være slik at fakultet eller institutt bidrar til prosjektet med en rekrutteringsstilling, eventuelt bare fjerdeåret eller et kontanttilskudd knyttet til en bestemt prosjektaktivitet. I tillegg kan deler av forskningstiden til faste ansatte inngå i prosjektet. Disse bidragene kaller vi for vår *egenfinansiering* i prosjektet.

Egenandel og *egenfinansiering* blir til sammen vår *egeninnsats* i prosjektet.

Noen bidragsytere stiller krav til at indirekte kostnader skal være en del av egeninnsatsen i prosjektet.

Hva koster så BOA-aktiviteten oss?

I det følgende ser vi litt nærmere på hva en vitenskapelig stilling koster oss.

Når det søkes finansiering til et prosjekt budsjetteres årsverkene med et kostnadspåslag av TDI-satsen for indirekte kostnader. Deretter budsjetteres det med en egenandel for den delen av TDI-satsen som bidragsyter eventuelt ikke er villig til å dekke. Differansen mellom TDI-satsen og den andel av denne som bidragsyter ikke dekker, blir instituttets overheadinntekt. Overheadinntekten skal så være med å finansiere instituttets kostnad til

husleie, administrasjonskostnader og bidrag til fellesadministrasjonen. Dette er kostnader som genereres utfra antall eksternfinansierte årsverk, og som instituttet faktureres for. I 2015 var disse kostnadene til sammen kr. 221 000,- pr årsverk.

Norges forskningsråd, som er vår største bidragsyter, legger vanligvis ikke føringer for hvor mye indirekte kostnader de er villige til å dekke, men de finansierer alle vitenskapelige stillinger etter den samme rundsumsats. Det betyr i praksis at høyt lønnede årsverk har dårligere finansiering av indirekte kostnader enn årsverk som er lavere lønnet. Noen ganger dekker heller ikke rundsumsatsen lønnskostnaden fullt ut.

Dette betyr at å skape vekst i vår aktivitet ved hjelp av eksterne midler i noen tilfeller også kan være en kostnad for oss. Det er likevel «lønnsomt» fordi vi får vekst i vår aktivitet til en betydelig lavere pris enn om vi skulle finansiert den selv. I tabell 3 under sammenlignes det hva et årsverk i tre forskjellige stillinger pluss en professor II koster i grunnbevilgningen (GB), versus hva det koster med bidrag fra NFR. I 2015 var 70 % av våre lønnskostnader i BOA finansiert av NFR, og vi bruker derfor de som bidragsyter i dette eksempelet.

For GB-årsverkene inkluderer regnestykket selve lønnskostnaden, administrasjonskostnad på kr. 66.000,-, husleie på kr. 64 000,- og kr. 36.000,- i driftsmidler.

For BOA-årsverkene inkluderer regnestykket selve lønnskostnaden, administrasjonskostnad på kr. 132.000,-, husleie på kr. 64 000,-, bidrag til fellesadministrasjonen på kr. 25 000,- og kr. 36.000,- i driftsmidler. For NFR-stipendiaten er det i tillegg lagt inn en kostnad på kr. 20.000 som er bidrag til forskerutdanningen, denne belastes direkte i prosjektet. Til slutt er den eksterne inntekten fra NFR trukket fra.

Minusbeløp i tabellen indikerer at vi sitter igjen med en inntekt etter at alle kostnader er betalt.

Tabell 3: Hva koster vitenskapelige stillinger oss? GB-finansiert vs. NFR-finansiert (2015-tall)

	PHD-Itr 50		PDOG-Itr 60		Forsker - Itr 70		Prof II 20% - Itr 80	
	GB	NFR-prosj.	GB	NFR-prosj.	GB	NFR-prosj.	GB	NFR-prosj.
NFR-inntekt		-970 000		-970 000		-970 000		-194 000
Egenandel		-60 000		-144 000		-280 000		-99 400
Lønnskostnad	561 000	561 000	665 000	665 000	801 000	801 000	203 600	203 600
Dekningsbidrag (TDI-sats)		413 000		413 000		413 000		82 600
Bidrag til forskerutd.		20 000						
Annen drift	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000	7 200	7 200
Sum	597 000	-	701 000	-	837 000	-	210 800	-
Overhead og I.K. instituttet:								
9011-Kostnadsoverhead		-413 000		-413 000		-413 000		-82 600
9152-Egenandel		60 000		144 000		280 000		99 400
Inntektsoverhead til inst.		-353 000		-269 000		-133 000		16 800
- Fellesbidrag	66 000	132 000	66 000	132 000	66 000	132 000	13 200	26 400
- Husleie	64 000	64 000	64 000	64 000	64 000	64 000	12 800	12 800
- Bidrag fellesadm.		25 000		25 000		25 000		5 000
Sum	727 000	-132 000	831 000	-48 000	967 000	88 000	236 800	61 000

Vi ser at det er først når vi kommer opp i forskerstillinger at et NFR-årsverk begynner å bli en merkostnad. For en nyoppstartet stipendiatstilling sitter vi igjen med kr. 132 000,- i overheadinntekt etter at de indirekte kostnadene er betalt. Eksempelvis ville et institutt med et prosjekt som inkluderte alle disse fire stillingene hatt en stor aktivitetsøkning uten at det ble noe merkostnad totalt sett. Oppsummert vil forskjellen på kostnaden av en stilling i hhv GB og BOA være som skissert i tabellen under.

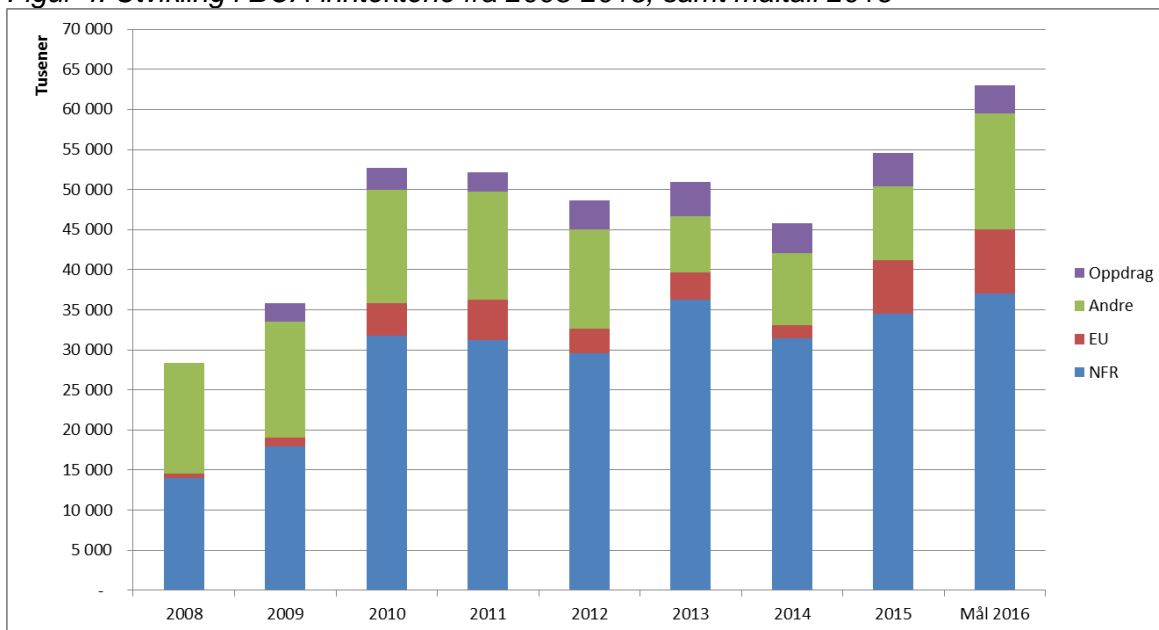
Tabell 4. Hva koster vitenskapelige stillinger oss? Oppsummert

	GB	BOA
Stipendiat Itr 50	727 000	-132 000
Postdoktor Itr 60	831 000	-48 000
Forsker Itr 70	967 000	88 000
Prof. II 20 % - Itr 80	236 800	61 000

Utviklingen i BOA-aktiviteten over tid

Hvis vi ser på utviklingen av BOA-aktivitet over tid, ser vi at den har hatt et omfang på mellom kr. 45-55 mill. siden 2010. Måltallet for 2016 er kr. 63 mill., noe som gjenspeiler en ambisjon om vekst.

Figur 4: Utvikling i BOA-inntektene fra 2008-2015, samt måltall 2016

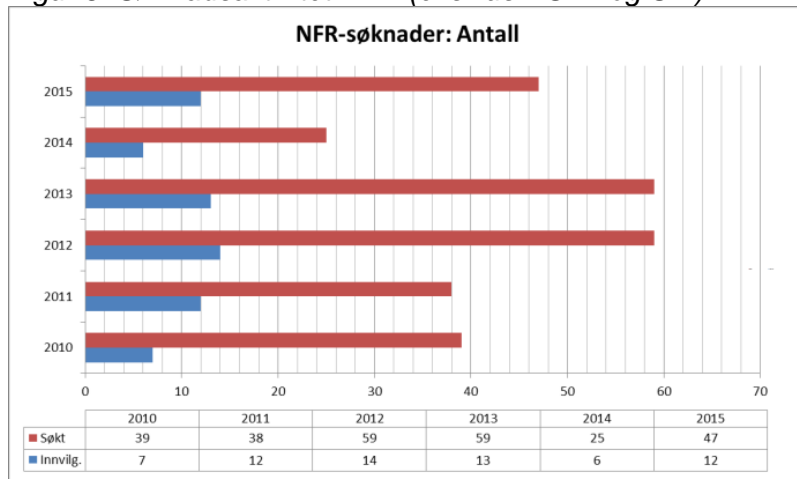

NFR har gjennom hele perioden vært den viktigste eksterne finansieringskilden. EU-aktiviteten har i hele perioden vært lav, med noe økning de siste to årene.

Søknadsaktivitet

Det er registrert 47 innsendte søknader til Forskningsrådet i 2015. I tillegg ble det sendt inn 5 egne søknader til SFF-utlysningen, samt at flere av våre forskere var involvert i søknader sendt inn av andre. I slutten av mars blir det klart hvem som går videre til trinn 2 i SFF-søknadsrunden. Av de øvrige 47 innsendte prosjektsøknadene ble 13 innvilget, 3 er fortsatt ikke avgjort og en søknad ble trukket. Tilslagsprosenten i 2015 på antall søknader er 26 %, og på søknadsbeløp er den 24 %. I 2014 var tilslagsprosenten 24 % på antall og 17 % på beløp. Figur 6 viser at omfanget av innsendte og innvilgede søknader til NFR er betydelig høyere i 2015 enn i 2014.

Figur 5: Søknadsaktivitet NFR (eksklusiv SFF og SFI)

Det ble sendt inn 8 EU-søknader i 2015 med et samlet søknadsbeløp på kr. 65 mill. i 2015, 7 av disse har fått avslag og en ERC-søknad har gått videre til runde 2. I 2014 ble det sendt inn 15 EU-søknader med kr. 159 mill. i samlet søknadsbeløp 4 av disse ble innvilget med til sammen kr. 11 mill. (tilslagsprosent 7 %)

Instituttene har i 2015 registrert 31 prosjektsøknader til andre finansieringskilder, for eksempel Bergen Forskningsstiftelse, Statoil (Akademia-avtalen) og Medietilsynet. Samlet søknadsbeløp på disse er kr. 169 mill. 11 søknader på til sammen kr. 56 mill. er innvilget, 1 søknad er trukket, 17 søknader har fått avslag og 2 er fortsatt til behandling. Tabellen under viser oversikt over søknader sendt i 2015 som er innvilget med kr. 200.000 eller mer.

Tabell 5. Innvilgede prosjektsøknader
- søknader sendt i 2015 med innvilget beløp over kr. 200.000,-

Prosjektnavn	Finansieringskilde	Institutt	Budsjett
Political determinants of sexual and reproductive health: Criminalisation, health impacts and game changers	NFR - GLOBVAC	Inst. for sammenlignende politikk: Siri Gløppen	3 690 000
MONEY TALKS: Gendered Electoral Financing in Democratic and Democratizing States	NFR - FRIPRO	Inst. for sammenlignende politikk: Ragnhild Muriaas	9 000 000
The Norwegian National Electoral Studies of 2017 and 2021	NFR - DEMOS	Inst. for sammenlignende politikk: Elisabeth Ivarsflaten	383 000
Medborgerpanelet: Kjernefasilitet for digital samfunnsvitenskap ved Universitetet i Bergen	Andre bidrag	Insti. for sammenlignende politikk: Elisabeth Ivarsflaten	20 000 000
Gruppe for trygdeøkonomi ved Universitetet i Bergen	NFR - VAM	Inst. for økonomi: Kjell Vaage	15 000 000
Portfolio choices of Norwegian investors II	NFR - FINANSMARKEDS FONDET	Inst. for økonomi: Hans Hvide	2 442 000
Media Use, Culture and Public Connection: Freedom of Information in "The Age of Big Data" (MeCIn)	NFR - KULMEDIA	Inst. for informasjons- og medievitenskap: Hallvard Moe	14 368 000
Responsible adoption of visual surveillance technologies in the news media	NFR - SAMANSVAR	Inst. for informasjons- og medievitenskap: Astrid Gynnild	18 805 000
The Immigration Issue In Scandinavian Public Spheres 1970-2015 (SCANPUB)	NFR - FRIPRO	Inst. for informasjons- og medievitenskap: Jostein Gripsrud	24 368 000
Sosfavelas: Activism, Inequality and security in the Olympic city of Rio de Janeiro	NFR - SAMKUL	Inst. for sosialantropologi: Margit Ystanes	675 000
Forskningsprosjekt rund bruk av sosiale medier blant barn	Andre bidrag	Inst. for sosialantropologi: Espen Helgesen	366 000
ELITE-satsning	Kunnskapsdepartementet/BFS	Institutt for sosialantropologi	15 000 000
Energi omstilling ovenfra eller nedenfra?	Andre bidrag	Inst. for geografi: Håvard Haarstad	900 000
Bærekraftig vannkraft på Vestlandet	Andre bidrag	Inst. for geografi: Rannveig Ø. Skoglund	3 366 000
Legal governance in land use planning	NFR - DEMOS	Inst. for geografi: Håvard Haarstad	1 039 000
European cities as actors in climate and energy transformations	Andre bidrag	Inst. for geografi: Håvard Haarstad	9 847 000
Extended Learning of Economics with Dynamic Modeling	Andre bidrag	Inst. for geografi: David Wheat	6 000 000
		Sum	145 249 000

På fire av prosjektene innvilget beløpet bekreftet. Oppført her med søknadsbeløp.

Oversikten i tabell 5 viser at det er innvilget flere større prosjekter i 2015. Institutt for informasjons- og medievitenskap har fått innvilget tre store prosjekter på til sammen over 57 millioner. Toppforsk-prosjektet til Jostein Gripsrud er det største av disse på over 24 millioner.

Medborgerpanelet fikk innvilget prosjektmidler på 20 millioner fra Bergens forskningsstiftelse. Sammen med tilsvarende egeninnsats fra fakultetet i form av stillinger og driftsmidler er dette for tiden det største prosjektet på fakultetet.

Videre har Trygdeøkonomiprojektet fått fornyet finansiering fra NFR på 15 millioner, også her er fakultetet inne med en betydelig egenandel knyttet til stillinger.

Det er foreløpig ikke innvilget prosjekter med finansiering fra EU i 2015, men en ERC-søknad fra Institutt for geografi er gått videre til andre runde.

Arbeidet for å styrke BOA-aktiviteten fremover

Fakultetsstyret vedtok i april 2015 tiltak for å styrke BOA-aktiviteten ved fakultetet generelt, og tiltak med mål om å øke omfanget av større prosjekter spesielt. Tiltakene er fulgt opp på ulikt vis. Det er bl.a satt i gang et arbeid med å kartlegge aktuelle ERC Starting grant kandidater ved fakultetet, og satt av midler til å støtte opp om disse. Det er også satt av forskningsstrategiske midler i budsjettet for 2016 til å støtte opp om arbeid med å utvikle større prosjektsøknader.

Prioritering av fakultetets rekrutteringsstillinger til å inngå som egenandeler i store prosjekter er et annet viktig tiltak som er fulgt opp. Dette vil være aktuelt i utlysninger der det stilles krav om egeninnsats, eller det kan være et tiltak for å styrke en søknad. Eksempler på det er tildeling fra Bergens forskningsstiftelse til Yngre fremragende forskere der fakultet/institutt bidrar inn med tre rekrutteringsstillinger, samt at man dekker de indirekte kostnadene i prosjektet. Tilsvarende vil fakultetet ved tilslag på en SFF-søknad gå inn med en egenandel på to rekrutteringsstillinger. Også i SFU, SFI og store EU prosjekter vil det være forventet at fakultetet går inn med egenandeler.

Fakultetsstyret vedtok også tiltak for å belønne forskere som får tilslag på større søknadsprosjekter. Dette er en sak som nå er håndtert fra sentralt hold, der man har inngått en «Særavtale om vilkår for lønnsfastsettelse for tilsatte som oppnår prestisjefylte prosjekter.» Særavtalen innebærer at lederen for et prosjekt får et fastsatt lønnspåslag ved tilslag på prosjektet.

Flere og større eksternt finansierte forskningsprosjekter vil gi mer faglig aktivitet, flere publikasjoner og mer forskning. Motivering og oppbygging av søkere til ERC og andre deler av Horizon 2020, samt søknader av større omfang til forskningsrådet (SFF, SFI og SFU) vil ha høy prioritet ved fakultetet også fremover.

Forslag til vedtak:

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet tar utvikling og status for den eksternt finansierte virksomheten ved SV-fakultetet til etterretning.

Knut Helland
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør